

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET ZAŠTITE NA RADU U NIŠU

JELENA

MALENOVIĆ-NIKOLIĆ

ENERGIJA,

ENERGETSKI PROCESI I

ŽIVOTNA SREDINA

NIŠ, 2023

Autor

*dr Jelena Malenović-Nikolić, doc.
Fakultet zaštite na radu u Nišu, Niš*

Naslov

Energija, energetski procesi i životna sredina

Drugo ponovljeno izdanje, Niš, 2023.

Izdavač

*Fakultet zaštite na radu u Nišu, Niš
18000 Niš, Čarnojevića 10a*

Za izdavača

Dekan fakulteta, profesor dr Srđan Glišović

Recenzenti

*Profesor dr Miomir Raos, red. prof.
Fakultet zaštite na radu u Nišu, Niš*

*Profesor dr Dejan Krstić, red. prof.,
Fakultet zaštite na radu u Nišu, Niš*

*Profesor dr Bojana Zlatković, red. prof.
Fakultet zaštite na radu u Nišu, Niš*

Odlukom Naučno-nastavnog veća Fakulteta zaštite na radu u Nišu, odluka br. 03-50/3, od 20.1.2021. godine, kvalifikovano kao osnovni udžbenik

Tehnička obrada

Jelena Malenović Nikolić

Korice

Jelena Malenović Nikolić

Štampa

Unigraf, Niš

Tiraž

80 primeraka

Autor zadržava pravo da zabrani umnožavanje dela u celosti ili delimično, bilo kojim sredstvima, u bilo kom obliku, na bilo koji trajni ili privremeni, posredni ili neposredni način, u skladu sa članom 20., Zakona o autorskom i srodnim pravima, "Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 - odluka US i 66/2019

ISBN 978-86-6093-100-1

SADRŽAJ

1	Energija – razvoj, podele, karakteristike	1
1.1	Energetski razvoj	3
1.2	Izvori energije	4
1.3	Proizvodnja i distribucija energije	5
1.4	Energetski bilans.....	6
1.5	Energetski trendovi	7
1.6	Energetski ciljevi	8
1.7	Pravna regulativa u oblasti energetike.....	9
1.8	Pitanja za razmatranje.....	10
1.9	Literatura	12
2	Energija uglja	13
2.1	Ugalj – vrste i karakteristike	15
2.2	Rezerve uglja	16
2.3	Eksploatacija uglja	17
2.4	Transformacija energije uglja	18
2.5	Lokacija rudnika i termoelektrana.....	21
2.6	Primena postupaka kogeneracije	22
2.7	Posledice transformacije energije uglja	23
	Pitanja za razmatranje.....	24
2.8	Literatura	26
3	Energija nafte	27
3.1	Nafta – karakteristike	29
3.2	Rezerve nafte na globalnom nivou.....	30
3.3	Eksploatacija nafte	31
3.4	Transformacija energije nafte	32
3.5	Lokacija naftnih polja	35
3.6	Uticao eksploatacije nafte	36
3.7	Posledice prerade i transporta nafte.....	37
3.8	Pitanja za razmatranje.....	38
3.9	Literatura	40

4	Energija gasa.....	41
4.1	Gas – karakteristike	43
4.2	Rezerve gasa	44
4.3	Eksploatacija gasa.....	45
4.4	Transformacija energije gasa	46
4.5	Lokacije gasovoda.....	47
4.6	Posledice eksploatacije gasa	48
4.7	Posledice transformacije energije gasa.....	49
4.8	Pitanja za razmatranje.....	50
4.9	Literatura	52
5	Energija uljnih škriljaca	53
5.1	Uljni škriljci – vrste i karakteristike.....	55
5.2	Rezerve uljnih škriljaca	56
5.3	Eksploatacija uljnih škriljaca	57
5.4	Transformacija energije uljnih škriljaca.....	58
5.5	Lokacija ležišta uljnih škriljaca	61
5.6	Uticao eksploatacije uljnih škriljaca.....	62
5.7	Posledice primene uljnih škriljaca	63
5.8	Pitanja za razmatranje.....	64
5.9	Literatura	66
6	Energija nuklearnog goriva.....	67
6.1	Nuklearna goriva – vrste i karakteristike.....	69
6.2	Rezerve nuklearnog goriva	70
6.3	Razvoj primene nuklearnih goriva.....	71
6.4	Transformacija energije nuklearnih goriva.....	72
6.5	Lokacije nuklearnih elektrana	75
6.6	Posledice transformacije nuklearnih goriva	76
6.7	Posledice skladištenja nuklearnog otpada	77
6.8	Pitanja za razmatranje.....	78
6.9	Literatura	80

7	Energija biomase	81
7.1	Biomasa – vrste i karakteristike.....	83
7.2	Potencijal biomase	84
7.3	Razvoj primene biomase	85
7.4	Transformacija energije biomase	86
7.5	Primena biomase.....	87
7.6	Skladištenje biomase.....	88
7.7	Posledice primene energije biomase	89
7.8	Pitanja za razmatranje	90
7.9	Literatura	92
8	Hidromehanička energija	93
8.1	Hidromehanička energija – karakteristike	95
8.2	Razvoj primene hidromehaničke energije.....	96
8.3	Potencijal hidromehaničke energije.....	97
8.4	Transformacija hidromehaničke energije.....	98
8.5	Lokacija hidroelektrana	101
8.6	Primena hidromehaničke energije	102
8.7	Posledice primene hidromehaničke energije.....	103
8.8	Pitanja za razmatranje.....	104
8.9	Literatura	106
9	Energija sunca.....	107
9.1	Solarna energija – karakteristike	109
9.2	Potencijal solarne energije	110
9.3	Prijemnici solarne energije	111
9.4	Transformacija solarne energije	112
9.5	Lokacija solarnih elektrana	115
9.6	Primena solarne energije	116
9.7	Posledice transformacije solarne energije	117
9.8	Pitanja za razmatranje.....	118
9.9	Literatura	120

10	Geotermalna energija.....	121
10.1	Geotermalna energija – karakteristike.....	123
10.2	Potencijal geotermalne energije	124
10.3	Razvoj primene geotermalne energije	125
10.4	Transformacija geotermalne energije	126
10.5	Lokacija geotermalnih elektrana	129
10.6	Primena geotermalne energije.....	130
10.7	Problemi primene geotermalne energije	131
10.8	Pitanja za razmatranje.....	132
10.9	Literatura	134
11	Energija vetra	135
11.1	Vetar – karakteristike i vrste	137
11.2	Razvoj primene energije vetra	138
11.3	Potencijal energije vetra.....	139
11.4	Transformacija energije vetra	140
11.5	Lokacije vetroparkova	141
11.6	Primena energije vetra	142
11.7	Posledice transformacije energije vetra.....	143
11.8	Pitanja za razmatranje.....	144
11.9	Literatura	146
12	Energetske procese i životna sredina	147
12.1	Planiranje razvoja energetskeg sektora	149
12.2	Održiv energetske razvoj	150
12.3	Energetske efikasnost.....	151
12.4	Upravljanje energetskeg sektorom	152
12.5	Energetske indikatori.....	153
12.6	Energetske sektor i vanredne situacije.....	154
12.7	Sporazumi u oblasti zaštite životne sredine	155
12.8	Pitanja za razmatranje.....	156
12.9	Literatura	157
	PRILOZI	158